

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 13.7.2005
KOM(2005) 311 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS
TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI,
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Pasiūlymas

**BENDRA TARYBOS, EUROPOS PARLAMENTO IR KOMISIJOS
DEKLARACIJA**

Europos Sąjungos vystymo politika

„Bendras Europos sutarimas“

{SEK(2005) 929}

TURINYS

Įvadas	4
<u>Pirma dalis: Europos Sąjungos vystymo strategija</u>	<u>6</u>
1. Bendra vystymo vizija.....	6
1.1. Vystymo politikos reikšmė	6
1.2. Sąjungą siejančios vertybės.....	6
1.3. Sumažinti skurdą – į tarptautinę darbotvarkę įrašytas tikslas	6
1.4. Kiti Sąjungos tikslai vystymo srityje	7
1.5. Vystymas – sąžiningos globalizacijos strategija	8
1.5.1. Ryšiai tarp vystymo ir saugumo.....	8
1.5.2. ... tarp vystymo ir migracijos	8
1.5.3. ... tarp vystymo ir prekybos.....	8
1.5.4. ... tarp vystymo ir aplinkos.....	9
1.5.5. ... tarp vystymo ir socialinio globalizacijos aspekto	9
2. Bendri principai.....	9
2.1. Parama pažangai.....	9
2.2. Pilietinės visuomenės dalyvavimas.....	9
2.3. Išsamus politinis dialogas	10
2.4. Įsipareigojimai silpnoms valstybėms	10
3. Pagal teminį planą nustatyti veiksmai.....	11
4. Bendros strategijos išraiška veiksmais.....	11
4.1. Padidinti finansinius išteklius	12
4.2. Padidinti pagalbos veiksmingumą.....	12
4.2.1. Veikti kartu, siekiant geresnio koordinavimo, harmonizavimo ir reguliavimo	12
4.2.2. Pagerinti pagalbos kokybę, taip pat ir naujoviškais bei lanksčiais būdais.....	13
4.3. Užtikrinti politikos kryptių suderinamumą vystymo srityje.....	13
<u>Antra dalis: Bendrijos vystymo politikos įgyvendinimo gairės.....</u>	<u>14</u>

<u>PRIEDAS - Antra dalis: Bendrijos plėtros politikos įgyvendinimo gairės</u>	15
1. Ypatingas Komisijos vaidmuo	15
2. Priklausomai nuo aplinkybių ir poreikių diferencijuota pozicija.....	15
2.1. Diferenciovimas bendradarbiaujant plėtros tikslais	15
2.2. Skaidrūs lėšų skyrimo kriterijai	16
3. Drauge su šalimis partnerėmis pasirinkti prioritetai	17
3.1. Telkimo principas išlaikant lankstumą.....	17
3.2. Bendrijos įnašas įgyvendinant bendrą teminę schemą.....	17
3.3. Integravimo („mainstreaming“) pozicijos stiprinimas	23
3.4. Parama pasaulinėms iniciatyvoms ir pasaulio fondams.....	23
4. Nuo poreikių ir rezultatų priklausančios priemonės	23

Europos Sąjungos vystymo politika

„Bendras Europos sutarimas“

ĮVADAS

1. Sunkiausias uždavinys, kurio šiandien turi imtis tarptautinė bendruomenė, yra padaryti taip, kad globalizacija būtų teigiamas reiškinys visai žmonijai. Nors globalizacija suteikia didelių galimybių, šiuo metu jos teikiama nauda ir užkraunama našta yra nevienodai paskirstytos. Taigi ES veikla vystymo srityje siekiama geresnio globalizacijos valdymo, jos teigiamų pasekmių optimizavimo ir teisingesnio paskirstymo tam, kad išivyrautų taika ir visuotinis stabilumas. Tarptautinė vystymo darbotvarkė¹ buvo sudaroma tuo metu, kai ėmė stiprėti tarptautinis terorizmas, padaugėjo konfliktų skurdžiausiose pasaulio šalyse, smarkiai padidėjo migracijos srautai, taip pat ir pabėgėlių bei perkeltųjų asmenų srautai, suaktyvėjo nelegali prekyba ir iškilo pasaulinio masto grėsmė aplinkai.
2. Sąjungos išorės veikla rodo ją esant pasaulinio masto veikėją ir partnerę, siekiančią skleisti savo tikslus ir vertybes, sustiprinti demokratiją, teisinę valstybę, pagarbą žmogaus teisėms, tarptautinės teisės principus, išsaugoti taiką ir išvengti konfliktų, palaikyti tvariąją plėtrą ir skatinti gerą pasaulinį valdymą.

Į šią veiklą taip pat siekiama įtraukti Sąjungos vidaus politikos sričių išorinę dimensiją ir tokiu būdu atstovauti europiniam modeliui. Šių dviejų dimensijų – vidinės ir išorinės – nuoseklumas ir sąveika tampa *sine qua non* sąlygomis siekiant svarbiausios Sąjungos darbotvarkės tikslų: klestėjimo, saugumo ir solidarumo tvarios plėtros sąlygomis.
3. Vystymo politika yra ES išorės veiklos centre. Sutelkta ties svarbiausiu uždaviniu sumažinti skurdą, ji padeda Sąjungai siekti socialinių, aplinkos ir saugumo tikslų bei geresnio globalizacijos valdymo. Būdamas tarptautinės strategijos dalis, vystymas, kaip ir saugumas, prekyba bei aplinka, yra viena iš sričių, kuriose Bendrijos daugiašališkumo pastangos yra veiksmingiausios². Įgyvendinant vystymo politiką kartu su kitais ES išorės veiklos aspektais, pavyzdžiui, kaimynystės politika ir strateginėmis partnerystėmis kitur pasaulyje, užtikrinama suderinta ir veiksminga išorės veikla.
4. Iki 2015 m. sumažinti per pusę skurdą pasaulyje yra sunkus uždavinys, laukiantis artimoje ateityje. ES teikia 55% visos pasaulyje teikiamos pagalbos vystymuisi³.

¹ Paskutiniame XX a. dešimtmetyje įvykusiose JT konferencijose priimtos veiksmų programos socialinėje, ekonomikos, aplinkos ir žmogaus teisių srityse. Tūkstantmečio vystymosi deklaracija ir tikslai (2000 m.), Monterėjus (2002 m.), Johannesburgas (2002 m.), Niujorkas rugsėjo mėn. (2005 m.).

² Veiksmų, siekiant daugiašališkumo šiose keturiose srityse, pavyzdžiai: ES suvaidino lemiamą vaidmenį įkuriant Tarptautinį Teisingumo Teismą; ratifikuojant Kioto protokolą dėl aplinkos; sudarant Dohos prekybos ir vystymo programą, Pekino veiksmų programą dėl lyčių lygybės, Briuselio konferencijoje dėl mažiausiai išsivysčiusių šalių ir sudarant Monterėjaus bendrą sutarimą dėl vystymo finansavimo.

³ ES taip pat įmoka 55% į IDA 14.

2002 m. Monterėje ir neseniai atsižvelgdama į JT viršūnių susitikimą Niujorke 2005 m. rugsėjo mėn., ji dar kartą ryžtingai patvirtino savo valią prisidėti prie Tūkstantmečio vystymo tikslų įgyvendinimo ir įsipareigojo padidinti pagalbą iki 0,56 % nuo BNP 2010 m., o 2015 m. pasiekti 0,7 % nuo BNP. Sąjunga taip pat yra mažiausiai išsivysčiusių ir kitų mažas pajamas gaunančių šalių atviriausia prekybos partnerė.

5. Partnerystės principai ir pagarba šalių partnerių atsakomybei už jų pačių vystymąsi, pagrindinės vertybės, daugiašaliu lygmeniu patvirtintos tikslų gairės įpareigoja ir pačias valstybes nares, ir Bendriją. Europos pagalbos veiksmingumas gali ir turi didėti dedant atnaujintas pastangas ją koordinuoti ir harmonizuoti. Remiantis šiais pagrindais, „Bendrame Europos sutarime“ pirmą kartą per penkiasdešimt bendradarbiavimo metų nustatomas bendrų principų pagrindas, kuriuo remdamosi Sąjunga ir jos dvidešimt penkios valstybės narės kiekviena vykdys savo vystymo politiką, viena kitą papildydamos.

Šis bendras pagrindas aptariamasis šiame komunikate pasiūlytos deklaracijos pirmojoje dalyje. Deklaracijos antrojoje dalyje nurodomos šio bendro pagrindo įgyvendinimo Bendrijos politikos lygmeniu gairės.

6. Komisija siūlo Tarybai ir Parlamentui prisijungti prie šios bendros vystymo vizijos, manydama, kad trišalė deklaracija turės didelės reikšmės siekiant nuoseklumo ir veiksmingumo Sąjungos išorės veikloje.

PIRMA DALIS
EUROPOS SAJUNGOS VYSTYMO STRATEGIJA

Pirmojoje Deklaracijos dalyje yra apibrėžiami tikslai ir principai, kuriais vadovautis įsipareigoja valstybės narės ir Bendrija, turėdamos bendrą viziją.

1. BENDRA VYSTYMO VIZIJA

ES atlieka svarbų vaidmenį tarptautinėje arenoje. Ji siekia teigiamai veikti pokyčius, turėti įtakos geresniam globalizacijos valdymui ir geresniam jos teikiamų galimybių ir gėrybių paskirstymui. Savo veikla ji remia besivystančių šalių pastangas.

1.1. Vystymo politikos reikšmė

Sąjungos vystymo politika yra skiriama visoms besivystančioms šalims, gaunančioms pagalbą plėtrai pagal EBPO Pagalbos plėtrai komiteto sudarytą sąrašą⁴.

1.2. Sąjungą siejančios vertybės

ES yra sukurta remiantis visų valstybių narių bendromis vertybėmis, kurias ji patvirtina ir skleidžia bendraudama su visu pasauliu. Į šių vertybių sąrašą įeina pagarba žmogaus orumui, laisvei, demokratijai, lygybei, teisinei valstybei ir žmogaus teisių laikymasis. Remdamasi šiomis vertybėmis, Sąjunga siekia grįžti partnerystę su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis, regioninėmis ar pasaulinėmis organizacijomis, kurios taip pat laikosi žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinio ir nedalomumo principų.

ES vystymo politika atitinka jos išorės veiklos principus ir tikslus. Ji remia daugiašališkumą, kadangi jis išreiškia visų pasaulio tautų atsakomybės pasidalinimą už vystymo valdymą ir už saugumui gresiančių pasaulinio masto pavojų valdymą. Ji veikia per Jungtines Tautas ir remia tarptautinės bendrijos suformuotą ir įgyvendinamą tarptautinių taisyklių, institucijų ir priemonių sistemą, skirtą prekybai, tarptautinei finansinei sistemai, darbui ir aplinkai.

1.3. Sumažinti skurdą – į tarptautinę darbotvarkę įrašytas tikslas

Tarptautinėje vystymo darbotvarkėje, apibendrintoje 2000 m. rugsėjo mėnesio Tūkstantmečio deklaracijoje, kurioje ypatingas dėmesys skiriamas socialinei ir žmogaus raidai, žmogaus teisėms, lyčių lygybei, vystymosi ir aplinkos sąveikai, prekybos ir vystymosi ryšiams, yra pateikiamos veiklos, kurioje Sąjunga dalyvauja, gairės. Tūkstantmečio vystymo tiksluose pateikiami politiniai įsipareigojimai, kuriuos prisiėmė visos Jungtinių Tautų šalys narės. Šių įsipareigojimų vykdymo tvarkaraštis turėtų suteikti galimybę kiekvienai šaliai iki 2015 m. padaryti esminę pažangą.

Aštuoni Tūkstantmečio vystymo tikslai (TVT)

- 1) panaikinti ypač didelį skurdą ir badą;
- 2) užtikrinti visuotinį pradinį išsilavinimą;

⁴ Šiuo metu į sąrašą įtraukta 151 šalis (įskaitant Pagalbos plėtrai komiteto sąraše esančias teritorijas), kuriose iš viso gyvena maždaug penki milijardai žmonių.

- 3) skatinti lyčių lygybę ir daugiau teisių suteikti moterims;
- 4) sumažinti vaikų mirtingumą;
- 5) stiprinti gimdyvių sveikatą;
- 6) kovoti su ŽIV/AIDS, maliarija ir kitomis ligomis;
- 7) užtikrinti darnią aplinkos apsaugą;
- 8) suburti pasaulio visuomenę tolimesnei žmonijos raidai užtikrinti.

Monterėjaus konferencijoje dėl finansavimo ir Johanesburgo viršūnių susitikime dėl tvariosios plėtros šie įsipareigojimai buvo papildyti pabrėžiant partnerystės svarbą ir atsakomybės pasidalijimo tarp pramoninių ir besivystančių šalių svarbą, nurodant pažangos valdymo srityje ir pusiausvyros tarp trijų tvariosios plėtros ramsčių – ekonomikos, socialinio ir aplinkos – būtinybę. Skurdo mažinimo strategija turi remtis įsipareigojimais, priimtais viršūnių susitikimuose ir didžiosiose tarptautinėse konferencijose, kuriuose buvo sprendžiami socialiniai, ekonomikos, aplinkos ir žmogaus teisių klausimai.

1.4. Kiti Sąjungos tikslai vystymo srityje

Sąjunga mano, kad svarbiausias tikslas sumažinti skurdą remiasi papildomais tikslais skatinti gerą valdymą ir žmogaus teisių laikymąsi, kurie yra tvariosios plėtros sudedamoji dalis.

Valdymas

- Geras valdymas, įskaitant valstybių gebėjimą užtikrinti savo piliečiams ir pilietėms pagarbą jų teisėms bei laisvėms ir demokratizaciją.
- Konfliktų ir valstybių silpnumo, sukeliančių didelių kliūčių siekiant TVT, prevencija.

Žmogaus teisės

- Tarptautinėse konvencijose ar kituose tarptautiniuose dokumentuose apibrėžtų žmogaus teisių skleidimas, įskaitant pilietines ir politines teises, ekonomines, socialines ir kultūrines teises, vaikų teises, lyčių lygybę, seksualines ir reprodukcinės teises bei mažumų ir čiabuvių teises.
- Sanglauda ir socialinė apsauga, įskaitant garbingo darbo visiems siekį.
- Pagarba migrantų, pabėgėlių ir perkeltųjų asmenų pagrindinėms teisėms.

ES vystymo politika yra svarbi tvariosios plėtros strategijos dalis. Vystymas taip pat yra esminis dalykas siekiant klestėjimo ir solidarumo tikslų, kuriais vadovaujasi Sąjunga. ES siekia ir savo vidaus politika, ir išorės veikla užtikrinti, kad globalizacijos teikiamą naudą pajustų visi ir kad jos socialinis aspektas būtų reikšmingas. Tuo Europa skiriasi nuo kitų pasaulio veikėjų.

1.5. Vystymas – sąžiningos globalizacijos strategija

1.5.1. *Ryšiai tarp vystymo ir saugumo*

Skurdas sukelia galimybių, galios ir pasirinkimo trūkumą. Savarankiškėjimas, dalyvavimas, integracija ir pareiga atsiskaityti yra keturi svarbūs elementai, kurie priklauso ir nuo saugumo, ir nuo vystymo.

Vystymas yra svarbiausias dalykas norint užtikrinti ilgalaikį kolektyvinį ir asmeninį saugumą. Tai yra viena kitą papildančios, bet viena kitai nepavaldžios darbotvarkės. Tvarioji plėtra neįmanoma be taikos ir saugumo, todėl tai yra geriausia struktūrinė priemonė norint pašalinti žiaurių konfliktų ir tarptautinio organizuoto nusikalstamumo bei terorizmo augimo pagrindines priežastis, dažnai susijusias su skurdu, prastu valdymu, degradacija ir gamtinių išteklių trūkumu.

1.5.2. *... tarp vystymo ir migracijos*

Migracijos srautų sustiprėjimas yra vienas iš globalizacijos elementų. Gerindamas gyvenimo sąlygas ir įdarbinimo perspektyvas besivystančiose šalyse ir prisidėdama prie taikos ir saugumo, vystymas tampa veiksmingiausia ilgalaikė priemonė kovojant su prievartine migracija ir destabilizuojančiais migracijos srautais. Ją taip pat suderinus su vystymąsi remiančiu bendradarbiavimu, galima rasti tvarių išeičių pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims, o taip pat kovos su prekyba žmonėmis ir kovos su neteisėtų migrantų srautais būdų. Šiuo atžvilgiu moterų ir vaikų pažeidžiamumas susidūrus su šiais reiškiniais reikalauja ypatingų pastangų.

Savo ruožtu migracijos reiškinų teigiamą poveikį vystymuisi reikia kiek galima sustiprinti, ypač migruojančių darbuotojų piniginius pervedimus ir kvalifikaciją turinčių asmenų judėjimą. Sąjunga dės pastangas, kad šie teigiami padariniai būtų kiek galima padidinti, o "protų nutekėjimas" būtų sumažintas, ypač sveikatos apsaugos ir mokslinių tyrimų srityse.

1.5.3. *... tarp vystymo ir prekybos*

Būdama atviriausia besivystančių šalių prekybos partnerė, ES ir toliau darbuosis siekdama organizuoto rinkų atvėrimo, paremto atvira, sąžininga ir taisyklėmis pagrįsta daugiašale prekybos sistema, kuri aiškiai įrašo silpniausių šalių apsaugą į savo taisykles ir *modus operandi*. Preferencinės dvišalės ir vienašalės sistemos liks svarbiomis vystymo priemonėmis. Besivystančios šalys savo ruožtu vis sąmoningiau suvokia būtinybę sistemingai integruoti prekybą į savo vystymosi ir skurdo mažinimo strategijas, užtikrindamos vidaus reformų, būtinų norint išnaudoti šias galimybes ir turėti iš jų naudos, vykdymą.

Pripažindama, kad besivystančioms šalims reikia didesnės paramos šiame sudėtingame atsivėrimo ir integracijos į prekybos sistemą procese, Sąjunga, bendradarbiaudama su tarptautine bendrija, dar labiau pagerins ir geriau koordinuos su prekyba susijusias pagalbos programas ir suteiks papildomą paramą šalims persitvarkant ir integruojantis į pasaulio ekonomiką. Ypatingas dėmesys bus skiriamas mažiausiai išsivysčiusiems ir pažeidžiamoms šalims.

Regioninė integracija ir daugiašalė prekybos sistema abipusiškai sustiprėja. Besivystančių šalių prekybos politika vis dažniau apibrėžiama regioniniame kontekste. ES ir toliau skatins regioninę integraciją, nes tai yra tinkama strategija siekiant harmoningai ir palaiapsniui

integruoti besivystančias šalis į pasaulio ekonomiką. Ji tai darys taip pat ir sudarydama ekonominės partnerystės susitarimus.

1.5.4. ... tarp vystymo ir aplinkos

Skurdas yra glaudžiai susijęs su aplinkos klausimais. Neturtingiausieji yra labiausiai priklausomi nuo gamtinių išteklių, kad galėtų išgyventi. Jie dažnai yra priversti tuos išteklius pereikvoti. Tuo pat metu jie labiausiai kenčia nuo užterštos aplinkos. Tvariaja plėtra taip pat siekiama užtikrinti teisingumą tarp kartų, naudojant išteklius atsizvelgiant į būsimas kartas. Užtikrinti gamtos išteklių tausojantį valdymą, kovoti su klimato pokyčiais, miškų išskirtimu ir žemių virtimu dykumomis, stabdyti biologinės įvairovės nykimą yra pagrindiniai dalykai siekiant TVT.

Globalizacija meta rimtų su aplinka susijusių iššūkių. Sąjunga skatins tokią gamybos ir vartojimo būdų raidą, kuria siekiama apriboti žalingas augimo pasėkmes aplinkai. Ji palaikys aplinkos klausimo įtraukimą į skurdo mažinimo strategijas ir kitas panašias vystymo strategijas.

1.5.5. ... tarp vystymo ir socialinio globalizacijos aspekto

ES palaikys socialinio globalizacijos aspekto stiprinimą tam, kad jos teikiamus privalumus galėtų pajusti visi. ES dės pastangas, kad politikos kryptys atitiktų vystymosi planus ir kad būtų skatinamos viena kitą pasauliniu, regioniniu ir nacionaliniu mastu papildančios ekonomikos, užimtumo, socialinės ir aplinkos politikos kryptys. ES, be kita ko, ketina siekti garbingo darbo visiems, padidinti savo paramą sąžiningai prekybai ir skatinti Europos įmones imti laikytis įmonių socialinės atsakomybės principų.

2. BENDRI PRINCIPAI

2.1. Parama pažangai

Besivystančios šalys visų pirma pačios privalo imtis nuoseklių ir veiksmingų politinių priemonių ir sutelkti savo pačių resursus vystymuisi. Pripažindama skirtingų plėtros būdų vertę, ES remia šalių partnerių skurdo mažinimo, plėtros ir reformų strategijas, kurios yra nuoseklios ir grįstos TVT. Besivystančios šalys ir Sąjunga dalinasi atsakomybę ir pareigą atsiskaityti už jų bendras pastangas ir rezultatus.

Partnerystės ir šalių partnerių bendradarbiavimo vystymosi srityje programų bei strategijų įsisavinimo principai bei prisiderinimas prie jų strategijų ir tvarkos yra Sąjungos politikos krypties pagrindas besivystančiųjų šalių atžvilgiu. ES skatina visuomenei atstovaujančių valstybės institucijų, ypač nacionalinių asamblėjų ir parlamentų bei vietinių institucijų, aktyvų dalyvavimą.

2.2. Pilietinės visuomenės dalyvavimas

Sąjunga skatina pilietinės visuomenės ir šalių partnerių kitų nevalstybinių subjektų dalyvavimą vystymo procese, kad būtų užtikrintas vystymo strategijų ir programų gyvybingumas, veiksmingumas ir poveikis. Ji skatina ekonominių ir socialinių subjektų, pavyzdžiui, profesinių sąjungų, darbdavių organizacijų ir privataus sektoriaus, tapimą partneriais vystymosi srityje, ir toliau remdama pilietinės visuomenės organizacijas,

besispecializuojančias vystymo reikaluose. Ji deda pastangas skatinti ir lengvinti politinį ir socialinį dialogą tarp įvairių subjektų ir su Bendrijos bei šalių partnerių institucijomis.

2.3. Išsamus politinis dialogas

Ir vykdydama politinį dialogą, ir parinkdama pagalbos būdus, ES vadovaujasi požiūriu, orientuotu į rezultatus ir grįstu pažangos rodikliais.

Žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymasis yra nuolatinio politinio dialogo, kuriuo siekiama įvertinti raidą ir nustatyti paramos priemonės, objektas. Paramos priemonėmis bus siekiama užkirsti kelią situacijoms, kai pažeidžiami šie principai ir teisės, laikomi esminiais visuose Sąjungos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimuose. Šiame nuolatiname dialoge turės būti keliami klausimai dėl valdymo, skiriant ypatingą dėmesį korupcijos prevencijai ir kovai su korupcija.

2.4. Įsipareigojimai silpnoms valstybėms

Sąjunga ketina skirti daugiau dėmesio mažiausiai sėkmingai besivystančioms šalims, šalims, su kuriomis partnerystė yra sudėtinga⁵ ir silpnoms⁶ bei nepajėgioms valstybėms. Trisdešimt procentų neturtingiausių⁷ gyvena silpnose valstybėse. Partnerystės ir įsisavinimo principai turi būti pritaikomi kiekvienu konkrečiu atveju.

Siekiant solidarumo su gyventojais, pagalbos ilgalaikio veiksmingumo ir visuotinio saugumo, būtina užkirsti kelią valstybių žlugimui. Todėl ES laikosi savo įsipareigojimų net tose šalyse, kuriose padėtis yra sunkiausia. Norint tai daryti, reikia rasti tinkamą pusiausvyrą tarp užsienio politikos ir plėtros politikos prioritetų ir derinti įvairias ES ir jos valstybių narių įgyvendinamas priemones.

Pereinamuoju laikotarpiu ES įsipareigoja skatinti ir taikyti ryšio tarp skubios pagalbos, atstatymo ir ilgalaikio vystymo principą, užtikrindama suderinimą ir papildomumą su kitomis daugiašalėmis regioninėmis organizacijomis ir pilietine visuomene. Plėtros procesui po krizių susidariusiose situacijose bus vadovaujama remiantis integruotomis pereinamojo laikotarpio strategijomis, apimančiomis politinius sprendimus ir kintančius poreikius atitinkančią finansinę paramą. Šių strategijų tikslas – svarbiausių sąlygų, būtinų ilgalaikio vystymosi programoms įgyvendinti, sudarymas ar atkūrimas, siekiant atkurti institucines galias, vėl teikti pagrindines socialines paslaugas, užtikrinti maisto saugą, atkurti infrastruktūras ir rasti ilgalaikes išeitis pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims bei apskritai rasti būdą, kaip užtikrinti piliečių saugumą.

Europos Sąjunga jaučia istorinę atsakomybę už mažas besivystančias šalis, pavyzdžiui, salas, kurios yra itin pažeidžiamos vykstant gaivalinėms nelaimėms, klimato pokyčiams ir išorės ekonominiams sukrėtimams. Svarbiausia užduotis – padidinti jų atsparumą šiems išbandymams.

⁵ Sudėtinga partnerystė apibrėžiama remiantis šiais rodikliais: valdžios institucijų įsipareigojimo mažinti skurdą nebuvimas; silpnas valdymas; korupcija ir (arba) politinės represijos; institucijos nepajėgios užtikrinti piliečių saugumo ar sudaryti būtinų sąlygų, kad būtų galima gyventi taikiai ir laisvai.

⁶ Ši sąvoka apima sudėtingas partnerystes ir krizines situacijas bei situacijas, susidariusias po krizės.

⁷ Skurdas laikomas ypač dideliu, kai pajamos yra mažesnės nei 1 doleris per dieną.

3. PAGAL TEMINĮ PLANĄ NUSTATYTI VEIKSMAI

Sąjunga turi gebėti tinkamai reaguoti į daugybę įvairių situacijų, kuriose atsiduria šalys partnerės, ir į daugybę įvairių poreikių, kurių joms kyla. Bendras ES ir valstybių narių vystymo politikos teminis planas sudarys galimybę suderinti skurdo mažinimo tikslo ekonominį, socialinį, aplinkos ir politinius aspektus ir užtikrinti jų įvairiakryptį pobūdį. Šių temų nustatymas padės geriau suderinti vystymo politiką ir kitas Sąjungos vidaus ir išorės politikos kryptis.

Sąjungos veiklos temos

- Žmogaus teisių ir galimybių vystymas, galimybė naudotis pagrindinėmis paslaugomis (žmogaus teisės, vaiko teisės, lyčių lygybė, reprodukcinės ir seksualinės teisės, teisė į maistą, sveikata, kova su skurdo sukeltomis ligomis, gyventojai, migracija, švietimas, ugdymas, kultūra, vartotojų teisės).
- Valdymas plėtros ir saugumo labui (valdymas ir demokratizacijos procesas, valstybės reforma, decentralizacija, kova su korupcija ir mokesčių vengimu, pilietinės visuomenės stiprinimas, konfliktų prevencija, valstybių silpnumo ir gaivalinių nelaimių prevencija, perėjimo nuo skubios pagalbos prie vystymo valdymas).
- Aplinka ir tausojantis gamtinių išteklių valdymas (miškų, vandens, jūros išteklių ir biologinės įvairovės valdymas ir apsauga, galimybė naudoti atsinaujinančius energijos šaltinius, klimato pokyčiai, žemių suprastėjimas ir virtimas dykumomis, cheminių medžiagų ir atliekų tvarus valdymas, aplinką tausojantys gamybos ir vartojimo būdai).
- Ekonomikos augimas ir prekybos vystymas, tvariosios plėtros faktoriai (parama reformoms, regioninei integracijai, žemės ūkio, žvejybos, privataus sektoriaus plėtrai, pajamų iš ekonomikos augimo perskirstymas, įmonių socialinė atsakomybė, ekonominis bendradarbiavimas, moksliniai tyrimai vystymo labui, energija, informacinės ir komunikacijų technologijos, tinklai, infrastruktūros ir galimybė naudotis transportu).
- Maisto sauga (maisto išteklių pakankamumas ir pasiekiamumas, maisto kokybė, maisto krizių prevencija) ir teritorinis planavimas (kaimo ir miesto plėtra, atskirų vietovių decentralizuota plėtra, pusiausvyros tarp žmogaus veiklos ir ekosistemų palaikymas).
- Kova su nelygybe ir socialinės sanglaudos skatinimas, įskaitant garbingą darbą visiems (socialinė apsauga ir integracija, produktyvus darbas, žmogiškųjų išteklių plėtra, pagrindinės socialinės teisės, įskaitant kovą su vaikų darbu, socialinis dialogas).

Remdamasi šiuo teminiu planu Sąjunga galės kurti bendros politikos gaires.

4. BENDROS STRATEGIJOS IŠRAIŠKA VEIKSM AIS

Sutartyje sudarytas labai aiškus Bendrijos ir valstybių narių veiklos planas, grindžiamas derinimo, papildomumo ir pasidalinimo kompetencija principais. Sąjunga skirs visą reikiamą dėmesį būtinybei atsiskaityti Europos piliečiams ir paaiškinti jiems, kaip buvo naudojamos jų sumokėtos įmokos, ypač kai veikiama pagal daugiašalį planą.

4.1. Padidinti finansinius išteklius

ES dar sykį patvirtina savo įsipareigojimą padidinti pagalbos biudžetą (valstybės pagalba plėtrai), turėdama tikslą 2015 m. pasiekti 0,7% nuo bendrųjų nacionalinių pajamų. Tai yra lygis, kurį tarptautiniai ekspertai mano esant būtiną norint įgyvendinti TPT ir siekti kitų bendradarbiavimo ir vystymo tikslų. Siekdama šio tikslo Sąjunga išsikėlė kolektyvinį tarpinį tikslą pasiekti 0,56% lygį 2010 m. ir individualius tikslus pasiekti 0,51% (ES 15) ir siekti 0,17% (ES 10), atsižvelgiant į valstybių narių, įstojusių į ES po 2002 m., situaciją. Ji ragina kitas šalis pagalbos teikėjas ir neseniai tapusias savarankiškoms šalims prisidėti prie šių būtinų pastangų.

ES įsipareigojo išnagrinėti daugiausiai žadančias naujoviškas vystymui skirtų finansavimo šaltinių galimybes, kad tvariai ir prognozuojamai padidintų turimus išteklius.

4.2. Padidinti pagalbos veiksmingumą

4.2.1. Veikti kartu, siekiant geresnio koordinavimo, harmonizavimo ir reguliavimo

Siekdama sumažinti išlaidas, susijusias su pagalbos pervedimu, ir padidinti šalių partnerių gebėjimus, ES imsis būtinų priemonių, kad laikytųsi savo tarptautinių įsipareigojimų pagalbos derinimo ir veiksmingumo srityse, grįstų įsisavinimu, prisiderinimu prie tų šalių strategijų ir tvarkos, decentralizuotu programų valdymu, valdymu atsižvelgiant į rezultatus ir abipuse atsakomybę⁸. Ji naudos šiame kontekste nustatytus pažangos rodiklius ir sieks Paryžiaus deklaracijoje numatytų tikslų.

ES imsis įgyvendinti darbo planą⁹, kuriame numatomi konkretūs, įvertinami veiksmai ir jų įgyvendinimo grafikas. Šiame plane numatomi ateinančių metų veiksmai:

(i) geresnis darbo padalijimas šalių ir regionų lygiu siekiant geresnio papildomumo, būtent parengiant bendrą ES programą;

(ii) ES veiksmų plano sudarymas kiekvienoje šalyje;

(iii) bendros finansinio susitarimo formos sukūrimas, padėsiantis priderinti tvarką prie šalių partnerių tvarkos;

(iv) minimalaus ES (Bendrijos arba valstybės narės) dalyvavimo apleistose, ypač krizės apimtose, šalyse užtikrinimas;

⁸ 2003 m. vasario mėn. Romos deklaracija ir 2005 m. kovo mėn. Paryžiaus deklaracija.

⁹ 2004 m. lapkričio 22–23 d. CAGRE tarybos išvados; 14724/04, 2 priedas, darbo grupės ataskaita dėl harmonizavimo „Siekiant koordinavimo, harmonizavimo ir reguliavimo: ES indėlis“.

(v) daugiau bendrų veiksmų ir dažniau naudojamas bendras finansavimas, sudarantys galimybę imtis bendrų veiksmų su ir tarp valstybių narių, ir padidinantis šalių naujųjų ES narių patirties vertę bei palengvinantis šių šalių palaipsnių tapimą naujomis pagalbos teikėjomis.

Šis darbas nebus atliekamas veikiant pavieniui. Atviri visai vystymo bendrijai, šie Europos veiksmai yra tarptautinio judėjimo, kuri jį siekia suaktyvinti, dalis. ES itin akcentuos bendradarbiavimą su kitais dvišaliais vystymo partneriais ir daugiašaliais veikėjais, kaip Jungtinės Tautos ir tarptautinės finansų institucijos.

4.2.2. Pagerinti pagalbos kokybę, taip pat ir naujoviškais bei lanksčiais būdais

Siekiant sustiprinti įsisavinimą, užtikrinti pagrindinių veiklos biudžetų finansavimą, skatinti sveiką ir skaidrų viešųjų finansų valdymą ir priderinti pagalbos teikimo tvarką prie partnerių nacionalinės tvarkos, bendroji biudžeto pagalba arba pagalba sektoriams atliks vis svarbesnį vaidmenį įgyvendinant Europos pagalbos programą.

Siekdama didinti pagalbos biudžetą, ir atsižvelgdama į būtinybę užtikrinti nuolatinės ir lengvai numatomas pajamas, Sąjunga kurs naują, stabilesnę, mechanizmą, sudarantį galimybę šalims, kurios padarė pakankamą pažangą mažindamos skurdą, imtis vidutinės trukmės priemonių, ypač tam, kad jos galėtų padengti nuolatinės išlaidas, susijusias su žmogiškaisiais išteklių, būtinais norint užtikrinti galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis, ir užtikrinti, kad būtų geriau suvokta būtinybė investuoti į tvarią plėtrą, kurios teigiamos pasekmės kartais pajuntamos ne iš karto, o tik po kurio laiko.

Skolos mažinimas taip pat yra priemonė lengvai numatomu ir suderintu būdu finansuoti valstybių biudžetus. ES įsipareigojo rasti tvarių išeičių, kaip sumažinti skolos našta, ypač išeičių, susijusių su daugiašalę skolą siekiančiomis sumažinti iniciatyvomis, su išorės smūgiams neatspariomis šalimis bei šalims, kuriose tik ką baigėsi konfliktas.

Apribojančių pagalbos sąlygų panaikinimas yra kitas svarbus elementas siekiant didinti pagalbos veiksmingumą. Sąjunga dar kartą patvirtina savo ketinimą naikinti dar daugiau apribojančių pagalbos sąlygų, negu yra numatyta egzistuojančiuose tarptautiniuose susitarimuose, būtent pagalbos maistu srityje, skatindama pirkti vietines ir regionines prekes.

4.3. Užtikrinti politikos kryptių suderinamumą vystymo srityje

Sąjunga įsipareigojo suderinti politikos kryptis vystymosi srityje. Sąjunga, be bendradarbiavimo vystymosi labai strategijos, išskyrė daug kitų sričių, kuriose bus imtasi priemonių, padėsiančių besivystančioms šalims pasiekti TVT¹⁰. Tai yra papildomas svarbus ES indėlis siekiant šių tikslų.

Norint įgyvendinti šiuos uždavinius reikia padaryti pažangą trimis lygiais: 1) valstybių narių lygiu stiprinant procedūras ir priemones, susijusias su politikos kryptių derinimu, imant pavyzdį iš geriausių veikimo būdų, kuriuos taiko kai kurios valstybės narės; 2) Tarybos lygiu, veiksmingiau įtraukiant klausimus dėl plėtros į Tarybos sektorinių grupių darbą; 3) Komisijos lygiu, dažniau analizuojant poveikį vystymo perspektyvoje.

¹⁰ Prekyba, aplinka, klimato pokyčiai, saugumas, žemės ūkis, žvejyba, globalizacijos socialinis aspektas ir garbingas darbas, migracija, moksliniai tyrimai ir naujovės, informacinė visuomenė, transportas, energija.

* *

*

ANTRA DALIS

BENDRIJOS VYSTYMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

Priede pateiktoje deklaracijos antroje dalyje išdėstytos vystymo politikos įgyvendinimo gairės Bendrijos lygiu. Tikslas yra paaiškinti Bendrijos vaidmenį ir nustatyti prioritetus, kurie atspindės veiksmingose ir suderintose bendradarbiavimo ir plėtros programose šalių ir regionų lygiu.

PRIEDAS

ANTRA DALIS

BENDRIJOS PLĖTROS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

1. YPATINGAS KOMISIJOS VAIDMUO

Komisija – politinė institucija, atsakinga už Sutartimi jai pavestus įpareigojimus – turi daug didesnius įgaliojimus nei paprasta plėtros agentūra. Komisija būtinai privalo turėti didelį politinių strategijų ir priemonių, kurios jai leistų spręsti pačius įvairiausius klausimus, pasirinkimą.

Komisija aktyviai veikia visame pasaulyje, dalyvauja bendroje prekybos politikoje, politiniame dialoge ir bendradarbiavimo programose, apimančiose beveik visas besivystančias šalis ir regionus; Komisijai padeda didelis delegacijų tinklas.

Komisija vaidina pagrindinį vaidmenį sprendžiant harmonizavimo ir koordinavimo darbotvarkės klausimus Europos Sąjungoje ir su kitomis pagalbos teikėjomis, ji propaguoja Europos pozicijas plėtros atžvilgiu tarptautinėse institucijose ir vadovauja diskusijoms Europoje plėtros tema.

Kitas jos tikslas – pagerinti tarpusavio priklausomybės supratimą bei skatinti Šiaurės ir Pietų solidarumą remiantis esminėmis Europos vertybėmis. Šiuo tikslu ji kreips ypatingą dėmesį į žmonių supažindinimo su plėtra veiksmus.

2. PRIKLAUSOMAI NUO APLINKYBIŲ IR POREIKIŲ DIFERENCIJUOTA POZICIJA

2.1. Diferenciacijavimas bendradarbiaujant plėtros tikslais

Bendrijos bendradarbiavimas plėtros tikslais neišvengiamai skiriasi kiekvienoje šalyje ar regione, kiekvienai šaliai ar regionui jis rengiamas atskirai.

Diferencijuoti yra būtina, turint omeny partnerių ir iššūkių įvairovę. Diferencijuojama bendroji politika ir bendradarbiavimo programos. Bendrijos politika kiekvienos šalies atžvilgiu atspindi tikslų įvairovę (plėtra, ekonomika ir prekyba, saugumas, stabilizavimas, aplinkos apsauga ir t.t.), pagrįstą poreikiais, prioritetais ir įvairių šalių privalumais. Ją papildo įvairios kiekvienoje šalyje skirtingos taisyklės (parama projektams, parama iš biudžeto, humanitarinė pagalba ir parama krizių prevencijai, parama pilietinei visuomenei ir per pilietinę visuomenę, normų, standartų bei teisės aktų suartinimas ir t.t.).

Reikėtų skirti šalis partneres, gaunančias vidutiniškas ir mažas pajamas. Mažas pajamas gaunančios šalys ir mažiausiai pažengusios šalys susiduria su didžiulėmis problemomis įgyvendinant Tūkstantmečio plėtros tikslus (TPT). Parama mažas pajamas gaunančioms šalims remsis skurdo mažinimo strategijomis ir ja bus skiriamas būtinas dėmesys pagrindinių paslaugų užtikrinimui ir galimybei jas gauti, ekonominiam įvairinimui, maisto saugai ir valdymo bei institucijų gerinimui.

Ši užduotis dar sunkiau įgyvendinama sunkios partnerystės atvejais ir konfliktuojančiose šalyse.

Parama vidutiniškas pajamas gaunančioms šalims tai pat yra svarbi siekiant įgyvendinti TPT. Didelė pasaulio vargšų dalis gyvena šiose šalyse, kuriose dažnai vyrauja akivaizdi nelygybė ir silpnas valdymas, o tai gresia pačių šalių vystymosi proceso tvarumui. Todėl Bendrija toliau prisideda prie skurdo mažinimo ir kitų pagrindinių tikslų. Daug vidutiniškas pajamas gaunančių šalių yra pagrindiniai veikėjai, vaidinantys svarbų vaidmenį sprendžiant pasaulio politikos, saugumo ir prekybos klausimus, gaminantys visuotines viešąsias gėrybes ir esantys regiono lyderiais.

Be to, Europos kaimynystės politika siekiama užmegzti prioritetinę partnerystę su kaimyninėmis šalimis, jas priartinant prie Europos Sąjungos ir joms siūlant dalyvauti Bendrijos vidaus rinkoje, palaikyti dialogą, reformas ir socialinę bei ekonominę plėtrą.

Sudėtingos partnerystės atvejais skubiausi Bendrijos prioritetai bus silpnoms arba silpstančioms valstybėms pasiūlyti pagrindines paslaugas ir išnagrinėti ypatingus poreikius dirbant su pilietine visuomene ir Jungtinių Tautų organizacijomis, ypač projektų forma. Bendrijos prioritetinė išipareigojimo idėja – padėti šalims partnerėms steigti teisėtas veiksmingas ir tvirtas valstybines institucijas bei skatinti aktyvią ir organizuotą pilietinę visuomenę. Komisija, norėdama padidinti savo įnašą šioje srityje, bendradarbiaudama su tarptautiniais partneriais, nustato tarptautinio išipareigojimo silpnose valstybėse principus. Tie principai atspindi patirtį, įgytą veiksmingai teikiant pagalbą tokiose šalyse ir apima tokius aspektus, kaip darnumas, valstybės silpnumo prevencija ir konfliktų prevencija, strategijų ir procedūrų harmonizavimas bei sureguliuavimas.

Todėl Bendrijos politikos kryptimis, ypač plėtros srityje, reikia paisyti plačiausių strateginių aspektų, kad kuo geriau būtų atspindima tikslų visuma. Diferencijavimas ir politikos krypčių sudėtingumas aiškiai reikalauja didelio pozicijų ir temų plėtros politikoje pasirinkimo. Be to darosi vis svarbiau būtina užtikrinti politikos krypčių nuoseklumą.

Šalies, regiono ir teminiai strategijos dokumentai yra Bendrijos planavimo įrankiai, kurie vienu metu nustato politikos kryptis ir priemones bei užtikrina jų tarpusavio suderinamumą. Naujoji geografinių ir skubos priemonių sandara¹¹ Bendrijos pagalbai siūlo tinkamą schemą reaguoti į įvairias situacijas ir aplinkybes. Todėl teminės programos, lyginant su geografinėmis programomis, yra pagalbinės, papildomos ir apibūdinamos pagal jų atskirą pridėtinę vertę.

2.2. Skaidrūs lėšų skyrimo kriterijai

Lėšos skirstomos remiantis geografiniais ar teminiais kriterijais. Kiekviename geografiniame biudžete ištekliai skirstomi ir jų panaudojimas nagrinėjamas pagal šalies poreikių, gebėjimų ir pažangos principus, kuriuos galima adaptuoti taip, kad būtų paisoma įvairių programų specifiškumo. Todėl bus atsižvelgiama į tvariosios plėtros iššūkius. Poreikių kriterijai – tai gyventojai, skurdo mastas ir socialinio išsivystymo lygis; pažangos kriterijai – tai pažanga

¹¹ Komisijos pasiūlymas Tarybai ir Parlamentui remiasi trimis geografiniais reglamentais: kaimynystės politikai; bendradarbiavimui plėtros tikslais ir ekonominiam bendradarbiavimui; bei pasirengimui narystei ES ir trimis skubos priemonėmis: humanitarinei pagalbai; stabilumui; ir makrofinansinei paramai.

politine, ekonominė ir socialinė prasme bei pagalbos įsisavinimo gebėjimai, ypač kaip šalis naudoja vystymuisi skirtus išteklius, pradedant nuo jos pačios išteklių.

Tokia pozicija skatina vystymąsi ir pažangą siekiant įgyvendinti TPT, tuo pat metu tinkamai atsižvelgiant į politinius Bendrijos prioritetus. Ta pozicija taip pat yra pakankamai lanksti, kad būtų atsižvelgiama į ypatingas situacijas paramą gaunančiose šalyse, tokiose kaip salelės arba neturinčios išėjimo į jūrą valstybės, ypač didelės ir daug gyventojų turinčios šalys ar dažnai susiduriančios su gaivalinėmis nelaimėmis šalys.

3. DRAUGE SU ŠALIMIS PARTNERĖMIS PASIRINKTI PRIORITETAU

3.1. Telkimo principas išlaikant lankstumą

Bendrija taikys telkimo principą, kuris yra vienas svarbiausių užtikrinant veiksmingą pagalbą. Tai reiškia, kad Bendrijos pagalbos planavimo proceso metu bus atrinktas ribotas skaičius veiklos sričių ir pastangos nebus išsklaidytos daugybėje sektorių. Ši atranka vyks šalių ir regionų lygmeniu, kad būtų laikomasi priimtų išsipareigojimų partnerystės, nuosavybės ir sureguliuavimo klausimais.

Prioritetai bus nustatyti skaidraus ir išsamaus dialogo su įvairiais veikėjais būdu, remiantis bendra analize ir vadovaujantis pagalbos teikėjų papildomumu. Pagalba turi būti planuojama pakankamai lanksčiai, kad būtų galima greitai atliepti netikėtus poreikius.

Harmonizavimo darbotvarkė reiškia, kad pagalbos teikėjai dirba kartu, prisideddami prie šalių partnerių bendrosios ir sektorinės politikos. Todėl Bendrija taip pat yra pasirengusi prisidėti. Į TPT nukreiptos skurdo sumažinimo strategijos arba lygiavertės nacionalinės strategijos turi būti šio darbo pradžios taškas.

3.2. Bendrijos įnašas įgyvendinant bendrą teminę schemą

Komisija, remdamasi bendra temine Europos Sąjungai nustatyta schema ir bendra šalių partnerių poreikių ir pažangos analize, pagalbos planavimo metu palaikydama su jomis dialogą, atsižvelgs į diferencijavimą, papildomumą ir į savo gebėjimus nustatyti Bendrijos bendradarbiavimo sutelkimo sritis.

Komisija turi ilgametę patirtį ir ketina stiprinti savo gebėjimus daugelyje bendradarbiavimo plėtros tikslais sričių:

– Valdymas ir pagalba ekonominėms bei institucijų reformoms

Bendrija skirs ypatingą dėmesį žmogaus teisėms (taip pat ir vyrų bei moterų lygybei), demokratizacijai, aukšto lygio politinio išsipareigojimo skatinimui ir paramai būtinoms reformoms korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija srityse, paramai decentralizavimui ir vietos valdžios įstaigoms bei parlamentų vaidmens stiprinimui.

Ji taip pat stengsis pagerinti aplinkos apsaugos ir socialinį valdymą, stiprinant aktyvų už šiuos klausimus atsakingų institucinių veikėjų dalyvavimą politiniame sprendimų priėmimo procese ir stiprinant nevyriausybinį veikėjų vaidmenį. Todėl Bendrija toliau įgyvendins ES miškams skirtų teisės aktų, valdymo ir prekybos veiksmų planą.

Bendrija remia reformas pasirinkdama taisykles, priklausomai nuo ypatingų aplinkybių. Prireikus parama iš biudžeto bus nagrinėjama kaip ypač naudinga pagalbos priemonė pagal strategiją, kurios tikslas – pagerinti valdymą, kad Bendrija vaidintų svarbų vaidmenį gerinant valstybės finansų valdymą visam biudžetui, o tai yra svarbiausia kovojant su neveiksmingumu ir korupcija ir didinant visų valstybės finansų poveikį skurdui.

Bendrija remia gero valdymo principus finansų, mokesčių ir teismų srityse, ypač skatindama skaidrumą, keitimąsi informacija ir kompetentingų valdžios įstaigų bendradarbiavimą. Tai turėtų savo ruožtu palengvinti kovą su įmonių ir finansiniu sukčiavimu, kapitalo plovimu, terorizmo finansavimu, sukčiavimu mokesčiais ir jų vengimu, korupcija ir kitokia, ypač įmonių, neteisėta finansine veika.

Paramos ekonominėms ir institucijų reformoms, taip pat ir skurdo mažinimo strategijų srityje, Bendrija ir toliau vaidins pagrindinį vaidmenį kartu su Bretton Woods institucijomis, aktyviai dalyvaudama dialoge su šalimis apie reformų turinį ir finansiškai padėdama šiose programose dalyvaujančioms vyriausybėms. Dalyvaudama dialoge su šalimis, Bendrija ir toliau kreips dėmesį į reformų poveikį ekonomikos augimo, verslo klimato gerinimo, makroekonomikos stabilumo ir poveikio skurdo mažinimui srityse. Ji skatins šalių reformų nuosavybės jausmą, į dialogo centrą iškeldama rezultatus. Ji ypatingai pabrėš valstybės finansų valdymo – pagrindinio kovos su korupcija ir išlaidų veiksmingumo stiprinimo elemento – gerinimo klausimą. Finansiškai ji daugiausia dėmesio skirs, kaskart kai leis sąlygos, paramai iš biudžeto toms programoms finansuoti. Ji laikysis EBPO-PPK geros praktikos gairių dėl paramos iš biudžeto, ypač sureguliuavimo, koordinavimo ir aplinkybių prasme. Papildoma parama bus suteikta gebėjimų vystymo srityje įprastų projektų forma.

Galiausiai Bendrija toliau aktyviai spręs skolos klausimą, įgyvendindama savo įsipareigojimus ir aktyviai dalyvaudama tarptautinėse diskusijose šiuo klausimu.

– Regioninė prekyba ir integracija

Prekyba yra esminis ekonomikos augimo šaltinis. Rinkų atvėrimas ir lengvatinė prieiga suteikia besivystančioms šalims ekonomikos augimo galimybių. Tačiau pajėgumo stoka dažnai riboja tų šalių galimybes naudotis šiuo potencialu. Bendrijos tikslas prekybos ir regioninės integracijos srityje yra tvarus ekonomikos augimas ir laipsniška bei progresyvi integracija į pasaulio ekonomiką. Šios srities prioritetai – institucijų ir gebėjimų stiprinimas, kad būtų sukurta ir veiksmingai įgyvendinama sveika prekybos ir integracijos politika bei teikiama parama privačiam ir valstybiniam sektoriui, kad būtų pasinaudota naujomis prekybos galimybėmis regiono ir pasaulio rinkoje bei palengvinta adaptacija. Tai pasiūlos gerinimas įstatymų ir reguliavimo prasme, kuris sudaro palankesnes sąlygas investicijoms ir pagrindinių paslaugų užtikrinimui (pvz. vanduo, elektra, telekomunikacijos, finansai ir t.t.), papildant jau pradėtus darbus infrastruktūrų ir transporto srityje. Parama privačiam sektoriui liks svarbi Bendrijos pagalbos sritis. Be jau minėto verslo klimato gerinimo, bus padedama gebėjimų stiprinimui ir lengvesnei besivystančių šalių privataus sektoriaus prieigai prie finansų paslaugų, ypač per Europos investicijų banką. Pagalba mikrofinansams ir toliau didės. Skurdžiai gyvenančių žmonių prieiga prie finansų paslaugų yra svarbi priemonė jiems padėti išbristi iš skurdo.

Ypatingas dėmesys kreipiamas į sritis, susijusias su prekyba: prekybos palengvinimą, paslaugas, atitiktį sanitarinėms ir fitosanitarinėms priemonėms (SPS), technines ir kokybės normas bei intelektinę nuosavybę. Kitas prioritetas – palengvinti mokesčių sistemos

reorganizavimą, kad importo mokesčiai būtų pakeisti labiau subalansuotomis mokesčių formomis.

Specifiniai veiksmai daug priklausys nuo šalių partnerių savybių. Mažoms šalims, neturinčioms išėjimo į jūrą ar šalims, esančioms salose ir mažiausiai pažengusioms šalims reikia, kad ypatingas dėmesys būtų skiriamas privataus sektoriaus konkurencingumo didinimui ir pasiūlai. Šiose šalyse parama iš biudžeto pereinamuoju laikotarpiu yra svarbi, kad palengvintų mokesčių adaptavimo procesą ir užkirstų kelią bet kokiems politiniams pasikeitimams.

Barjerai prekybai dažnai yra aukštesni tarp pačių besivystančių šalių. Regioninė integracija gali tuos barjerus sumažinti, padidinti rinkų apimtį ir taip sudaryti masto ekonomijas gamyboje ir patrauklias rinkas investicijoms. Didelė pagalbos dalis susijusi su prekyba, ypač AKR grupėje, yra teikiama pagal regionines programas, skirtas palaikyti ekonominės integracijos stiprinimą ir rengti ekonominės partnerystės susitarimus (EPS). Daugeliui šalių, ypač toms, kurioms ES yra pagrindinė prekybos ir investicijų partnerė, teisės aktų apie vieningą Bendrijos rinką suderinimas yra labai naudingas.

– **Infrastruktūros ir transportas**

EB propaguoja tvarią sektorinę transporto poziciją. Pagrindiniai šios pozicijos principai yra tenkinti dalyvaujančiųjų šalių poreikius, užtikrinti saugumą, transporto prieinamumą ir veiksmingumą bei kiek įmanoma sumažinti jo neigiamą poveikį aplinkai. Transporto tiekimui taikoma strategija yra tvari ekonominiu, finansiniu ir instituciniu požiūriu. Šiai koncepcijai pritaria besivystančios šalys partnerės.

Atsakydama į Afrikos šalių prašymą padidinti pagalbos teikėjų skiriamą infrastruktūrų finansavimą Komisija siūlo užmegzti partnerystę infrastruktūrų klausimais. Ta partnerystė bus įvairių lygių: žemyninė, regioninė ir nacionalinė. Joje bus numatyta daug „paprastų“ priemonių (reguliavimo sistemos harmonizavimas, institucijų plėtra, gebėjimų stiprinimas) ir „sudėtingų“ priemonių (papildomos lėšos investicijoms į infrastruktūras).

– **Vanduo ir energija**

Bendrijos politinė integruoto vandens išteklių valdymo schema skirta užtikrinti pakankamą geros kokybės geriamo vandens tiekimą, atitinkamas sanitarines ir higienos sąlygas visiems, ypač neturtingiausiems, pagal TPT taip, kad iki 2015 metų perpus sumažėtų gyventojų, neturinčių ilgalaikės prieigos prie švaraus geriamo vandens ir pagrindinių sanitarinių priemonių.

Europos Vandens iniciatyva prisideda prie šių politinių tikslų įgyvendinimo. Pagrindiniai jos elementai yra šie: stiprinti politinį išsipareigojimą veikti ir iškelti vandens bei sanitarinės įrangos klausimus siekiant sumažinti skurdą; skatinti geresnius vandens ūkio tvarkymo būdus; skatinti regioninį ir vietinį bendradarbiavimą vandens ūkio tvarkymo klausimais; ieškoti papildomo finansavimo. Geografiniu aspektu iniciatyva telkiama Afrikoje; ši patirtis padės užmegzti tokį pat glaudų ryšį su Rytų Europa, Kaukazu, Vidurio Azija, Viduržemio jūros regionu ir Lotynų Amerika.

Didžiulė mažas pajamas gaunančių šalių gyventojų dalis neturi prieigos prie elektros ir priklauso nuo brangių vietinės elektros tiekimo sistemų. Tad Bendrijos politika labiausiai siekiama per Europos Energetikos iniciatyvą bei Johanesburgo atsinaujinančios energijos

koaliciją skatinti sveiką institucinę ir finansinę aplinką, padėti įsisąmoninti ir plėtoti gebėjimus, kad būtų pagerinta prieiga prie šiuolaikiškų energetinių paslaugų. Pagalba taip pat bus teikiama šalių ir regionų tarpusavio ryšiui būtinos infrastruktūros įgyvendinimui, kad būtų sudarytos masto ekonomijos ir rentabiliau bei ilgiau naudojami išteklių. Bendrija taip pat palaiko naujoviškų finansinių mechanizmų vystymą, įtraukiant valstybinį ir privatų sektorius.

Vidutiniškas pajamas gaunančiose šalyse Bendrijos pagalba daugiausiai siekiama elektros gamybą iš iškastinio kuro pamažu pakeisti aplinkos apsaugos požiūriu ilgalaikiais energijos šaltiniais bei pagerinti energijos našumą.

– **Socialinė sanglauda ir užimtumas**

Bendrija skatina integruotą socialinę ir ekonominę poziciją, pagal kurią ekonomika, užimtumas ir socialinė sanglauda yra laikomi vienas nuo kito priklausančiais elementais kovoje su nelygybe. Prioritetai priklausys nuo šalių ir regionų partnerių poreikių, ypač pabrėžiant socialinę ir mokesčių politiką, kad būtų skatinama lygybė. Prioritetas bus padėti socialinio draudimo reformoms (pvz. socialinis draudimas žmonėms, neapdraustiems esamų sistemų, atitinkamų ilgalaikių socialinės apsaugos mechanizmų) ir mokesčių reformoms, kuriomis siekiama perskirstyti pajamas, iš ekonomikos augimo suteikti naudos vargšams ir padidinti užimtumą.

Užimtumas yra esminis faktorius, galintis padėti pasiekti aukštą socialinės sanglaudos lygį. Bendrija skatins darbo vietas kuriančias ir žmogiškųjų išteklių plėtrą palaikančias investicijas. Todėl EB propaguos visiems tinkamą darbą pagal Tarptautinės darbo organizacijos darbotvarkę. Ypatingas dėmesys bus skiriamas laipsniškam neformalaus sektoriaus integravimui į formaliąją ekonomiką, socialiniam dialogui ir įmonių socialinei atsakomybei.

– **Žmogaus ir socialinė raida**

Bendrijos politinė schema žmogaus ir socialinės raidos srityje skirta pagerinti žmonių gyvenimą pagal TPT organizuojant veiklą pasaulio ir šalių mastu.

Bendrija skirs pagalbą sveikatos apsaugai stiprindama sveikatos apsaugos sistemas, ypatingą dėmesį kreipdama į žmogiškuosius išteklius ir pateikdama daugiau sektorių pozicijų ir teikdama sektoriui pagalbą iš biudžeto. Tuo tikslu EB gerins savo politinio dialogo gebėjimus nacionaliniu mastu arba stengsis dalytis kompetencija su ES valstybėmis narėmis.

Bendrija vystys bendrą ES veiksmų planą kovai su ŽIV ir AIDS, maliarija bei tuberkulioze šalių ir pasaulio lygmeniu, remdamasi savo politine schema ir Europos veiksmų programa. Bendrija savo strategijomis, drauge su Pasaulio kovos su AIDS fondu, padės tuberkuliozės ir maliarijos prevencijai, gydymui ir ligonių slaugymui. Veiksmus sudarys pagalbos priemonės našlaičiams ir pažeidžiamiems vaikams, dėmesys lyčių lygybei dėl trijų minėtų ligų ir kovai su gėda bei diskriminacija. Bus išsamiai išnagrinėti ryšiai ir sąveika su strategijomis, kuriomis siekiama propaguoti seksualinę bei reprodukcinę sveikatą ir teises. Bendrija taip pat pasiūlys valstybėms narėms ir Naujosios Afrikos vystymo partnerystės narėms bendrų veiksmų, kad būtų sprendžiama išskirtinė žmogiškųjų išteklių krizė teikiant sveikatos paslaugas.

Bendrijos prioritetai švietimo srityje – tai kokybiškas pradinis mokymas ir profesinis rengimas. Bus dedama pastangų sprendžiant pagrindinius skirtumus. Ypatingas dėmesys bus skiriamas mergaičių mokymo skatinimui ir jų saugumui mokymo aplinkoje. Bus numatytas sektoriaus planų rengimas, periodinių išlaidų finansavimas ir dalyvavimas teminėse

regioninėse ir pasaulio iniciatyvose švietimo srityje, jeigu ir kuomet šios priemonės suteiks švietimo srityje pridėtinės vertės rezultatams, normų nustatymui ar stebėsenos pastangoms.

Bendrijos politikos schema socialinės plėtros srityje skirta apsaugoti žmones, ypač moteris ir vaikus, nuo prekybos žmonėmis, blogiausių vaikų darbo formų ir diskriminacijos, ypač dėl lyties ir neįgalumo.

Didžiausia finansinės paramos dalis bus skirta skurdžiausioms šalims. Silpnose valstybėse Bendrija dirbs su NVO ir Jungtinių Tautų organizacijomis, kad būtų teikiamos pagrindinės paslaugos ir tenkinami ypatingi poreikiai, ypač vykdant projektus.

Be konkretaus darbo šalyse, Bendrija gali garsiai pasaulio mastu išreikšti Europos nuomonę daugeliu pagrindinių klausimų, ypač dėl moterų teisių, seksualinės bei reprodukcinės sveikatos ir teisių bei įperkamu ir saugiu farmacinių preparatų propagavimo.

– Kaimo plėtra ir teritorinis planavimas, žemės ūkis, maisto sauga

Kaimo plėtrai ir žemės ūkiui pastaraisiais metais buvo skiriama nepakankamai dėmesio, turint omeny šių sektorių vaidmenį ekonomikos augime ir kovoje su skurdu. Tam, kad vėl būtų investuojama į šiuos sektorius, Bendrija rems teritorines daugiasektorines pozicijas, kuriomis siekiama planuoti teritorijas ir pabrėžiama būtinybė stiprinti vietines valdžios įstaigas ir veikėjams dalyvauti nustatant investavimo prioritetus ir valdant išteklius, kad būtų palaikomas tikrų vietos plėtros polių atsiradimas.

Bendrija ir toliau vaidins pagrindinį vaidmenį maisto saugos klausimais tarptautiniu, regioniniu ir nacionaliniu mastu, palaikydama strategines pozicijas šalyse, kur nėra saugaus maisto tiekimo; pozicijose numatytos prevencijos priemonės, išankstinio perspėjimo sistemos, apsauginių tinklų vystymas, prieigos prie išteklių gerinimas, maisto kokybė ir gebėjimų sudaryti strategijas vystymas. Ypatingas dėmesys bus skiriamas pereinamojo laikotarpio ir skubios pagalbos keitimo pagalba plėtrai situacijoms.

Žemės ūkio srityje Bendrija daug dėmesio skirs prieigai prie išteklių (žemė, vanduo, finansai) ir naujoms galimybėms (rinkos, technologijos), ypač moterims. Priklausomai nuo galimybių ir šalies išsivystymo lygio, Bendrijos prioritetai bus skiriami ilgalaikiam gamybos intensyvinimui (mažas pajamas gaunančios šalys), konkurencingumui tarptautinėse rinkose ir rizikos valdymui (nuo pagrindinių produktų priklausančios šalys). Ypatingas dėmesys bus skiriamas krizių valdymui. Pereinamojo laikotarpio situacijose bus stengiamasi atstatyti gamybos sistemas. Kad technologijų vystymasis būtų palankus besivystančioms šalims, EB stiprins paramą moksliniams tyrimams žemės ūkio srityje pasaulio mastu.

– Aplinkos apsauga ir tvarus žemės išteklių valdymas

Bendrija rems pastangas ir stiprins šalių partnerių (vyriausybių ir pilietinės visuomenės) gebėjimus į plėtrą įtraukiant aplinkos apsaugos klausimus, taip pat ir įgyvendinant daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus¹².

Bendrija stiprins savo iniciatyvas užtikrinant gamtos išteklių apsaugą ir jų, ypač kaip pajamų šaltinio (miškai, žvejyba...), ilgalaikį valdymą. Ji rems nacionalines ir regionines strategijas,

¹² Klimatas, biologinė įvairovė, dykumėjimas, atliekos ir cheminiai preparatai.

dalyvaus ir prisidės prie Europos ar pasaulio iniciatyvų ir organizacijų. Pagal 7–ąją pagrindų programą Bendrija skirs daugiau finansinių priemonių plėtos moksliniams tyrimams.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas ilgalaikio miškų išteklių valdymo kontrolės užtikrinimui, kad būtų išsaugomos darbo vietos, didinamas jų skaičius, užtikrinami kaimo pajamų šaltiniai ir miško bei aplinkos teikiamos prekės ir paslaugos, taip pat skatinant vietos bendruomenes valdyti mišką, bei miško išteklių valdymo gerinimui. Ilgalaikis biologinės įvairovės valdymas, taip pat ir saugomų teritorijų sistemos, nešališkas naudos paskirstymas bus užtikrinami ir vidaus schemas biologinio saugumo klausimai bus sprendžiami padedant įgyvendinti JTBIK¹³

Klimato kaitos klausimais Bendrija telks pastangas įgyvendinant ES klimato kaitos ir plėtos veiksmų planą, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Pagrindinė EB pagalbos mažiau išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salose esančioms valstybėms dalis bus skiriama adaptavimuisi prie neigiamų klimato kaitos padarinių. Kontroliuodama dykumėjimą ir tvarų žemių valdymą, Bendrija įgyvendins KDK¹⁴ į besivystančių šalių strategijas veiksmingai įtraukdama tvaraus žemių valdymo klausimus.

– Valstybių konfliktų ir silpnumo prevencija

EB yra įsipareigojusi dirbti sudėtingos partnerystės ir valstybių silpnumo atsiradimo prevencijos srityje. Ji remia valdymo reformą bei visuotinę prevencijos poziciją. Bendrijai priimtinesnis valstybių silpnumo, konfliktų, gaivalinių nelaimių ir kitokių krizių ilgalaikės prevencijos kelias, nei reagavimas į tas krizes.

Bendrija toliau prisidės prie konfliktų prevencijos ir sprendimo bei taikos įvedimo, kovodama su smarkių konfliktų pirminėmis priežastimis: skurdu, degradacija, išnaudojimu ir nelygybe skirstant žemes bei gamtos išteklius ir prieinančias prie jų, silpnu valdymu, žmogaus teisių pažeidimu ir lyčių nelygybe. Ji skatins dialogą, aktyvų dalyvavimą ir susitaikymą siekiant palaikyti taiką ir išvengti smurto proveržių.

Bendrija intensyvins paramą šalių partnerių ir regioninių organizacijų pastangoms stiprinti išankstinio įspėjimo sistemas ir valdymo bei institucinius gebėjimus, kad jos galėtų veiksmingai dalyvauti prevencinėje veikloje. EB su kitais pagalbos teikėjais tobulins gebėjimus atpažinti ankstyvus valstybės silpnumo požymius gerindama bendrą sunkių, silpnų ir silpstančių valstybių analizę, bendrą stebėseną ir vertinimą.

* *

*

Be to, vykdant novatorišką politiką, Komisijai tenka plėtoti **naujas pozicijas** tokiose srityse kaip migracija ir plėtra, saugumas ir plėtra, arba tinklai ir tarpusavio ryšiai.

Komisijos patirtis pripažinta pagalbos rūšių, ypač bendrosios paramos iš biudžeto bei sektorinės paramos, klausimais, kuriuos sprendžiant reikia išsamaus dialogo su sektoriais ir išmanyti valstybės finansų valdymą, skaidrumą, atskaitingumą ir korupcijos problematiką.

¹³ Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencija.

¹⁴ Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su dykumėjimu.

Papildydama šiuos gebėjimus plėtros srityje, Komisija naudos visą turimą techninę patirtį įvairiose, nebūtinai išorės veiklos sferose, o ten, kur naudinga pasidalyti patirtimi, ypač vidaus rinkos, prekybos, mokesčių, konkurencijos, žuvininkystės, aplinkos apsaugos, sanglaudos, užimtumo ir socialinės apsaugos, mokslinių tyrimų, švietimo ir kultūros politikos klausimais.

Tuo Komisija norėtų prisidėti prie darbų pasiskirstymo, pagrįsto kiekvieno lyginamaisiais privalumais, kad pagalba būtų kuo veiksmingesnė.

3.3. Integravimo („mainstreaming“) pozicijos stiprinimas

Kai kurioms problemoms spręsti reikia daugiau nei specialių veiksmų ir politikos kryptių, joms prireikia integravimo („mainstreaming“) pozicijos, nes tos problemos aprėpia ir bendrus visoms iniciatyvoms taikomus principus, reikalaujančius daugelio sektorių pastangų.

Tai pasakytina apie lyčių lygybę, apskritai žmogaus ir ypač vaikų bei vietinių gyventojų teises, aplinkos apsaugos klausimus ir pajėgumų stiprinimą, taip pat ir didesnę informacijos ir ryšių technologijų naudojimą.

Komisija vėl pateiks šią poziciją, sistemingai ir strategiškai naudodama visus turimus išteklius¹⁵, taip pat ir plėtodama dialogą su šalimis partnerėmis ir diegdama ekspertizių bei techninės paramos tinklus, kartu panaudodama valstybių narių ir šalių partnerių išteklius.

3.4. Parama pasaulinėms iniciatyvoms ir pasaulio fondams

Pasaulinės iniciatyvos ir pasaulio fondai yra galingos priemonės naujiems politiniams veiksams vykdyti ar esamiems veiksams sustiprinti ten, kur jų mastas yra nepakankamas. Jie gali sutelkti visuomenės dėmesį ir valią greičiau, nei įprastos pagalbos įstaigos.

Tačiau šis pagalbos būdas neturėtų pakenkti dialogui su šalimis, jų pagalbos strategijų reguliavimo procesui ir lėšų integravimui į biudžeto ciklą.

Todėl pasaulinių iniciatyvų ir pasaulio fondų pridėtinę vertę reikės vertinti nagrinėjant kiekvieną konkretų atvejį. Komisija nustatys Bendrijos dalyvavimo ir įnašo į pasaulio fondus kriterijus. Ji teiks pirmenybę padedančioms pasiekti TPT ir padidinti prieigą prie visuotinių viešųjų gėrybių iniciatyvoms.

Kalbant apie veiksmus besivystančiose šalyse numatančias iniciatyvas, Bendrijos dalyvavimas priklausys nuo galimybės įtraukti tuos veiksmus į nacionalinę ar regioninę plėtros politiką ir juos koordinuoti su pagalbos teikėjų programomis.

Sprendimą apie Bendrijos dalyvavimą lems numatyta fondų veikimo trukmė ir pasitraukimo iš jų strategija.

4. NUO POREIKIŲ IR REZULTATŲ PRIKLAUSANČIOS PRIEMONĖS

Bendrija gali rinktis, kaip įgyvendinti pagalbą plėtrai ir tai jai leidžia tenkinti įvairius poreikius įvairiomis aplinkybėmis. Tokia pasirinkimo įvairovė, nuo šiol taikoma visose

¹⁵ Strateginiai poveikio aplinkai bei vyrų ir moterų lygybės poveikio vertinimai bus atliekami sistemingai, taip pat ir pagal paramą iš biudžeto („greening the budget“) bei sektorinę paramą.

Komisijos siūlomose geografinėse ir teminėse programose, sudaro tikrą Bendrijos pridėtinę vertę.

Vis augš parama iš biudžeto, padedanti bendrai plėtros ar sektorių plėtros politikai. Ji leidžia valstybėms paramos gavėjoms spręsti biudžeto funkcionavimui didėjimo klausimus, skatina nacionalinių politikos kryptių harmonizavimą ir reguliavimą, tos paramos tvarkymo išlaidos yra mažos ir tai skatina rezultatais pagrįstas pozicijas. Parama sektorių ir valdymo reformoms taip pat gali būti teikiama kitomis pagalbos formomis, bendradarbiaujant su kitais paramos teikėjais.

Pažangiausiose šalyse konkretnė vidutinės trukmės parama bus teikiama siekiant pagerinti gebėjimus įgyvendinti TPT.

Bendrija orientuosis į rezultatais ir pažangos rodikliais pagrįstą poziciją. Sąlygos vis labiau artės prie „sutarties“ koncepcijos, pagrįstos abipusiais suderėtais ir suformuluotais nuo rezultatų priklausančiais įsipareigojimais.

Parama projektams ypatingai leis padėti sunkiose situacijose ar paramai iš biudžeto netinkamose situacijose bei pilietinei visuomenei.

Skolos sumažinimas, kurį galima prilyginti netiesioginei paramai iš biudžeto ir kurio tvarkymo išlaidos yra mažos, sudaro palankias sąlygas pagalbos teikėjų veiksmų koordinavimui ir harmonizavimui bei padeda šalims sumažinti jų pažeidžiamumą susidūrus su išorės sukrėtimų situacijomis.

Didžioji Bendrijos pagalbos dalis ir toliau bus teikiama daugiausia dotacijų forma, o tai labai tinka skurdžiausioms šalims ir šalims, kurių skolos gražinimo galimybės yra ribotos.

Tačiau Europos investicijų bankas vaidina vis svarbesnį vaidmenį įgyvendinant Bendrijos pagalbą per investicijas į privačias ir valstybines besivystančių šalių įmones. EIB pastaraisiais metais šiuo tikslu buvo suteikta daug šalutinių įgaliojimų. Toks augantis jo vaidmuo verčia pamąstyti, kaip geriau būtų galima spręsti kovos su skurdu ir tvariosios plėtros problemą vykdant tuos įgaliojimus.

Bendrija taip pat bendradarbiaus su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir agentūromis, kai toks bendradarbiavimas teikia pridėtinės vertės.

Sprendimai dėl tinkamiausių Bendrijos pagalbos teikimo sąlygų kiekvienai šaliai vyks planavimo etape, kuris turi būti vis labiau derinamas su sektorių politikos kryptių sudarymo procesais ir nacionalinių biudžetų įgyvendinimu.